

ביטוח לאומי: אובדן קצבאות אזרח ותיק

אישה בגיל 62 עבדה במשכורת חלקית של פחות מ-5,000 ₪. היא קיבלה עצה שעליה להימנע מלקבל קצבת אזרח ותיק ושכדאי לה להמתין עד גיל 70 כי אז תוכל לקבל תוספת דחיית קצבה בשיעור של 5% לכל שנה של דחייה. האם הדבר נכון?

תשובה

סעיף 249 לחוק הביטוח הלאומי אמנם מזכה בתוספת דחיית קצבה בשיעור של 5% לכל שנה של דחייה. אולם זאת רק לגבי מי שהיה זכאי לקבל קצבת אזרח ותיק אילולא היתה לו הכנסה העולה על ההכנסה המזכה אותו לפי סעיף 245 לחוק לקצבה כאמור.

במקרה זה סכום ההכנסה של האישה הוא מתחת ל"הכנסה המרבית" שמעליה מתקזזת קצבת הזקנה. כך למשל, בשנת 2018 סכום הקצבה המרבית למי שאין תלויים הינו 5,514 ₪.

סכום זה מתקבל על ידי הכפלת "השכר הממוצע" בשיעור של 57% $[57\% \times 9,673 = 5,514]$.

מאחר שהכנסתה של האישה היתה נמוכה מ"ההכנסה המרבית" $[5,514 > 5,000]$, הרי אינה זכאית לתוספת דחייה ויתירה מזאת וזה הגרוע מכל, אם תתבע קצבת אזרח ותיק משתגיע לגיל 70, יסתבר לה, לדאבונה, מאוחר מדי, שהפסידה מנות רבות של קצבת אזרח ותיק. זאת, משום שחלה התיישנות על תביעת אזרח ותיק מעבר לשנת איחור בהגשת התביעה.

סעיף 296(א) לחוק הביטוח הלאומי קובע שתביעה לגמלת כסף תוגש למוסד לביטוח לאומי תוך 12 חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה. במקרה הנ"ל התביעה נוצרה בגיל 62 ומגיל 63 חלה התיישנות וזו נמשכת 7 שנים.

במצב שכזה אובדן קצבאות למשך 7 שנים עלול להגיע לסך של 193,452 ₪ (!) לפי החישוב הבא:

$193,452 = 7 \text{ שנים} \times 12 \text{ חודשים} \times 2,303 \text{ ₪}$.

התוצאה היא בלתי מתקבלת על הדעת, וככל שידוע, נושא זה נמצא על המדוכה בשל המקרים הרבים שנקלעו למצב זה.